

AGNI

Nr 221 ~ Årg. 54 ~ Nr 1 ~ Våren 2009

Tackbrev från stipendiaterna i Pasaq

Det har kommit ett tjockt kuvert från Guatemala. I det finns foton och tackbrev från ungdomar i byn Pasaq, som med stöd från Agni får stipendium för att gå i skolan. I breven tackar de mångordigt för stipendiet och på fotografierna ser man dem stående mittemellan sina föräldrar. Alla ser allvarliga ut;

att ta examen är en stor sak.

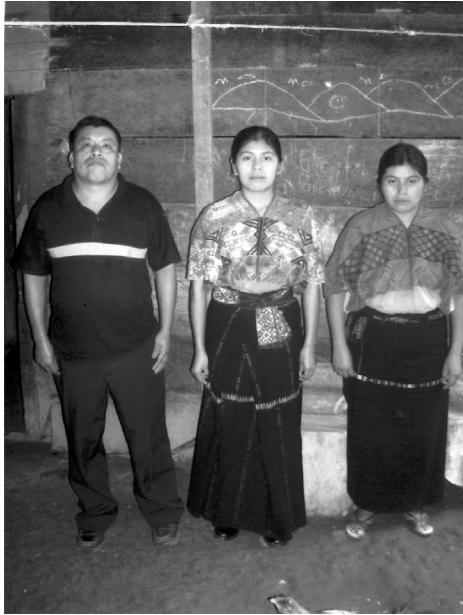
Skolgången i Guatemala är på pappret obligatorisk och kostnadsfri mellan 7 och 14 års ålder. Därefter kan man läsa ytterliggare sex år, men det är det mycket få som gör. Färre än hälften börjar ens i skolan. Anledningarna är många. Föräldrarna har inte råd med avgifter för skolmaterial

och behöver kanske barnens hjälp med försörjningen. I byarna i bergen saknas ofta skolor helt. Ett annat problem är att undervisningen hålls på spanska, medan barn som hör till ursprungsbefolkningen talar ett av de 23 ursprungsspråken. Uppskattningsvis 90 procent av befolkningen på landsbygden kan inte skriva eller läsa.

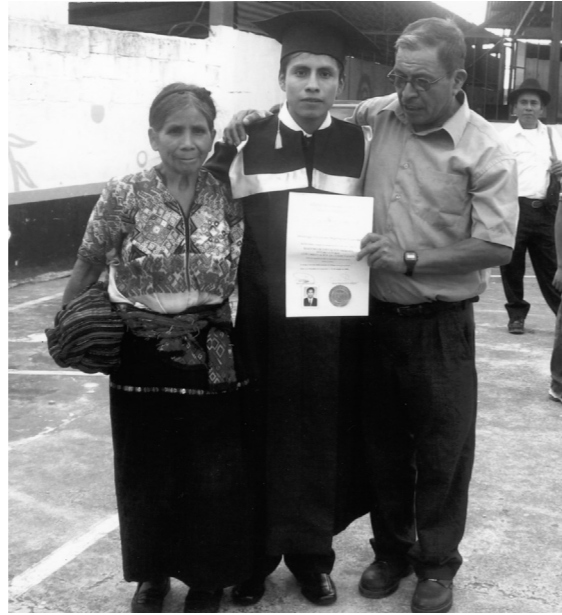
Stipendiatprogrammet i byn Pasaq innebär att barnen kan studera vidare efter de sex obligatoriska skolåren. Under 2008 fick 25 ungdomar stipendium, 13 flickor och 12 pojkar. Sedan projektet startade på tidigt 90-tal har några hundra barn fått hjälp. De flesta har lätt att få arbete efter examen. (Se bilder på nästa sida.)

Kallelse till Årsmöte

Årsmöte för Agni hålls söndagen den 7 juni klockan 13:00. Vårdar för mötet är i år Dan och Ann Forsman i Forsbacka i Kvarnbolund, utanför Uppsala. Vi ser gärna att du anmäler din närvaro till Puck Bjelke Hoffman på telefon 018-51 68 20 eller elektroniskt till kristina_nystrom@hotmail.com. Tala om om du behöver hjälp med transport så ordnar vi det!

Manuela Chox Guarchaj skriver att hon nu har nått sitt mål. Efter tre års studier är hon behörig som lärare för folkskola på landet.

Domingo Marroquin G. är den andre student som genom stipendiatprogrammet har kunnat ta en högre examen.

Skolbygge i Angola

Agnis kontaktman i Angola, Pastor Henda Kibonda är sedan drygt ett år verksam i kuststaden Namibe i sydvästra Angola. Han flyttade alltså söderut med sin familj efter några års tjänst i Ndalatando i den norra provinsen Kwanza Norte.

Den nya verksamhetszonen skiljer sig markant från den förra. Till skillnad från förhållandena i norr, ligger

Namibe i ett halvökenområde. Vi befinner oss här i den norra gränsen av den stora Namiböknen, som sträcker sig söderut längs med hela sydvästra Afrika. Namibe hette under kolonialtiden Mocamedes och var en viktig utskeppningshamn för export av järnmalm, som fraktades från inlandet via järnväg. Staden hade även en betydande produktion av marmor, samt

en fiskförädlingsindustri.

Fiskerinäringen dominerar staden än idag, och järnvägen är nu åter i drift efter att ha varit nedlagd i många år under inbördeskriget. Som de flesta städer i Angola präglas Namibe av en växande befolkningensmängd, och även om den angolanska staten håller på att förbättra villkoren för de fattiga kvarteren, så återstår det fortfarande väldigt

mycket att göra. Ett stort problem är bristen på skolor. Långt ifrån alla barnen i skolåldern har möjlighet att gå i riktiga skolor. Det råder även en utbredd analfabetism hos vuxna.

Pastor Henda Kibonda har under de senaste månaderna administrerat ett skolprojekt i ett av Namibes fattiga kvarter. En befintlig skola har blivit tillbyggd, så att den nu har ytterligare tre stora klassrum. Klassrummen har plats för 35 elever vardera, vilket innebär att 105 elever till kan gå i skolan samtidigt. Eftersom man bedriver skolan i tre skift (morgon, eftermiddag och kväll), innebär den

faktiska tillökningen en kapacitetsökning till 315 nya elevplatser. Under kvällstid är det vuxna som intar skolbänkarna. Det finns ett stort intresse bland vuxna att ta igen det de inte fick tillfälle till när de var barn.

Föreningen Agni har hittills bistått projektet med 10 000 kr, med vilket de kunnat finansiera taket. Pulpeterna är redan på plats, liksom belysningen för kvällskurserna, och skolmyndigheterna har ombesörjt nya lärare, så skolan är redan i drift. Men de saknar ännu bland annat glas till fönstren, målarfärg för väggarna, och skolmaterial som häften, pennor, linjaler,

suddgummin med mera, till de fattigaste eleverna. Pastor Henda Kibonda hoppas i sin rapport att Agni skall kunna bidra med detta. Agnis styrelse har redan beslutat att anslå 10 000 kr till för detta projekt i år.

Skolans totala kapacitet uppgår nu till 605 elever, varav 102 är vuxna, mellan 14 och 45 år. Det är intressant att notera, att både elever och föräldrar bidragit aktivt i arbetet med att färdigställa de nya klassrummen, och de är mycket tacksamma för Agnis bistånd.

Bill Hammar

Skolan i Namibe där Agni har finansierat taket.

Vårt ansvar för noosfären

Vårt jordklot utforskas alltmer genom satelliter som med avancerad teknik fotograferar det från rymden. Alla har vi sett vackra bilder av detta vårt hem i kosmos tagna högt ovanifrån. Vi ser på bilderna att en mycket tunn slöja av gas är svept kring hela jorden, atmosfären. I förhållande till klotets radie är den mycket tunn, en sexhundredel. Bilderna avslöjar också grönområden på jordens yta som är tecken på liv – skogar och odlingsytor, grönväxter som frigör det syre som är en förutsättning för praktiskt taget allt annat liv på jorden. Haven framträder i djupblå färg, vattenmassor som också är ett grundvillkor för livet. Dessa gröna och blå partier bildar den hinna vi kallar biosfären, livssfären. Rörelse och förändring i både atmosfär och biosfär kan studeras från satelliter – stormar, tyfoner, ökentillväxt, polarisarnas minskning och tecken på klimatförändringar över hela klotet.

Det talas ibland om ytterligare en sfär, som dock inte kan ses eller fotograferas men som har avgörande betydelse

för mänsklighetens framtid. Den franske paleontologen Teilhard de Chardin skapade termen noosfären i sin bok *Fenomenet människan* 1955 (sv. övers. 1961). Termen har fått en viss spridning. Ordet är bildat av grekiskans nous, som betyder medvetande och tänkande. Noosfären är en mental vävnad som mänskligheten spinner och väver fram. Den är inte materiell. Den har som sina förutsättningar både biosfären och atmosfären men är i sig något annat. Mänsklighetens mentala rum rymmer kunskap, lagrad och utvecklad i människohjärnor som interagerar med varandra. I denna noosfär rymmer vetenskapen liksom moraliska, religiösa och politiska föreställningar, känslor och viljor. Det brukar kallas ”det andliga” varmed menas det som är helt verkligt utan att i sig vara materia.

Det finns tankeväckande paralleller mellan skeenden i atmosfären och i noosfären. I noosfären blåser opinionsvindar och inte sällan rör det sig om stormar som kan stötta regimer och

tillintetgöra hela stater. Mental energi kan koncentreras till oerhörda laddningar som utlöses i förödande katastrofer, ofta långt mer destruktiva än jordbävningar och vulkanutbrott: När fruktan och misstro varvas med aggressivt hat, byggs noosfäriska spiraler upp som liknar framväxten av tyfoner och orkaner. Stora regioner kan ödeläggas under decennier när dessa förfärliga laddningar exploderar. I vår tid är Mellersta Östern, Centralasien och Afrikas horn särskilt svårt drabbade men helt säkra kan vi inte vara någonstans i världen.

Vi skulle också kunna tala om noosfäriska istider. Flera av dem har under århundradenas lopp inträffat i våren världsdelen. 1600-talets första hälft var en sådan period. Det 30-åriga krigets massförstörelse och fasor hade ödesdigra och långvariga konsekvenser för särskilt Centraleuropa. 1900-talets första hälft med de två stora världskrigen var också en istid i denna bemärkelse. Noosfären förorenades av misstro, nationalistiskt hat,

spridning av dåraktiga myter och en sanslös vilja att förinta människor av ”fel sort” En istid under vilken förnuft, medkänsla och mänsklig värdighet i stor utsträckning dog ut, ”frös ihjäl”.

Ett helhetsperspektiv

Själva ordet noosfär antyder ett helhetsperspektiv och markerar allas beroende av alla. Vi kan än en gång jämföra med atmosfären. Vi vet att atmosfären är gemensam för oss alla och för hela livet på jorden. Luftföroreningar sprider sig på några få dygn över hela vår planet och har således konsekvenser överallt. Något liknande gäller noosfären. Med nutidens mediateknik sprids budskap ut genom etern med ljusets hastighet och fångas omedelbart upp i mänskliga medvetanden i alla världsdelen. Hatfulla, osanna och fördummande budskap förorenar snabbt vår gemensamma noosfär. Men de budskap som rymmer eftertanke och solidaritet med medmänniskor tvärs över alla gränser kan också nå ut över hela jordkretsen och ha sin viktiga påverkan.

Människan är den enda levande varelse som har ett ansvar. Hon och ingen annan

kan inse konsekvenser av sitt eget sätt att handla eller icke handla. Hon och ingen annan kan inse att alla människor i grunden är jämlikar. Hon kan inse att vi alla föddes till ett liv som inte är helt lätt för någon men som är mycket svårt eller rent eländigt för många utan att dessa är skyldiga till sina olyckor. (Jag träffar dagligen en utvisningshotad flykting som säger att han hatar sig själv därför att han lät sig födas som afghan.)

Man kan fråga sig: Hotas vi på nytt av en omfattande noosfärisk istid samtidigt som atmosfären värms upp och skadar livsvillkoren för en stor del av mänskligheten? Ja, ett sådant hot är reellt. Hur kommer vi att förhålla oss om ekologiska katastrofer i andra delar av världen leder till massflykt av människor som söker sig till beboeliga områden? Den flyktingpolitik som redan nu bedrivs i det rika Europa bådär inte gott för framtiden. Som ansvariga människor är vi skyldiga att bemöta båda hoten: hotet mot livsmiljön (biosfären) och hotet mot noosfären.

Avgörande blir om tillräckligt många känner ett ansvar för helheten. Det är den enskilda människan som kan

ta ett ansvar men han/hon kan samverka med andra och bli en stark noosfärisk kraft. Viljan att ta ett sådant ansvar växer troligen i våra dagar. Mycket tyder på det. Vi vet inte om den goda viljan kommer att räcka till men vi måste utgå från att den ska göra det. Det måste vara vår arbetshypotes. Utan den är vi förlorade. Hoppet måste finnas. Det ligger på vårt ansvar att upprätthålla hoppet hos varandra också.

Astronautens syn

Astronauter som vistats i rymdstationer och överblickat hela jordklotet har mycket enstämmigt beskrivit hur stark och omvälvande den upplevelse var. En av dem, John David Bentoe, skriver:

Jag såg en stor flod rinna från land till land utan att hejda sig. Jag såg stora skogar överskrida gränser. Jag såg havet sträcka sig från kontinent till kontinent. Två ord gjorde sig påmind. Gemenskap och beroende. Vi är en enda värld.

Det är just detta perspektiv vi måste tillägna oss. Allt fler människor än någonsin förut i världshistorien har nog också börjat förstå det. Håri ligger ett gott tecken i en annars mycket svår nutidshistoria.

Bo Nylund

Besök hos Dagny Landkvist

Margareta Wolf och jag har känt varandra sedan vi gick i flickskolan tillsammans. Efter avslutad skolgång kom vi att delta i Örjansgårdens internationella sommarkurser. Under denna tid grundlades vårt intresse för internationellt samarbete och att i Agnis anda hjälpa människor som inte är lika lyckligt lottade som vi i vårt land. Detta har på senare tid renderat i Margaretas och hennes make Lars organisation Fadderfriends. Själv var jag med och startade Väddö biståndsförening, som under 25 år hjälpt människor i en fattig indianby i Bolivia till ett bättre liv. Båda dessa projekt har fått bidrag från Agni.

Det var under Mikael Hoffmans tid Marianne och jag var på Örjansgården. Till sin hjälp hade Mikael då Dagny Landkvist, som var sekreterare och verksamhetens allt-i-allo. Mikael är ju borta sedan länge, men Dagny finns kvar och bor numera i Göteborg. Hon är ekorppigg, energisk och klok – precis som vi minns henne från tiden på Örjansgården.

En tidig morgon i mitten av februari i år reste Margareta

och jag med tåget till Göteborg för att besöka Dagny. Hon bor i ett äldreboende, är klar i huvudet och saknar så möjligen att kunna ta aktiv del i Agnis verksamhet. Problemet för henne är att synen blivit så dålig. Vid vårt besök slog vi oss ner och gick gemensam igenom en tjock pärm, där allehanda skrivelser, brev och tidningsurklipp från Agnis tid i Rönninge fanns samlat. När vi var på Örjansgården var det bland annat under Ungerrevolten som människor behövde hjälp. Polen och Grekland hade också stort hjälpbehov. Det var trevligt att liva upp gamla minnen. Dagny kom ihåg så mycket. Vi förstod också att det var svårt att alltid var ekonomin att gå ihop. Hon berättade hur enkel mathållningen blev, som att ”koka soppa på en spik”. Men Dagny var fantastisk på att klara svåra situationer. Hon gladdes oerhört av vårt besök.

Den 18 augusti fyller Dagny 90 år. Då får vi lov att tacka henne för allt hon har gjort för Agni under alla år.

*Marianne Fohlström och
Margareta Wolf*

Den stora sorgen

Naturens lagar är redan på väg
att ställa oss alla mot väggen.

Den väggen är lag av naturen.

Den saknar evangelium.

Den stora sorgen måste vi alla dela.

Då blir den möjlig att bära.

Den stora sorgen är den stora omsorgen.

Den måste vi alla lära.

Det finns bland alla bör och borde
ett måste för alla.

Alla måste lära att sörja för världen.

När mänskan nu fått makt nog

att ställa till världssorg

då är tiden inne

att bota världssorg i tid

innan all naturen blir

sorgebarnet för alla.

Detta kallas omsorg i tid.

Den verkliga sorgen

som i tid ser och inser.

*Harry Martinsson,
ur Dikter om ljus och mörker (1971)*

TIDNINGEN AGNI, BOX 1528, 751 48 UPPSALA

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med nya adressen på framsidan (ej adressidan).

AGNI

FÖRENINGEN

ÖRJANSGÅRDEN AGNI

Kontor: Kungsgatan 30, 753 21

Uppsala

Telefon kontor: 018-10 27 44

Telefax: 018-50 37 82

Postgiro: 7 73 73-9

TIDNINGEN AGNI

Redaktör: Kristina Nyström, 070-201 49 16

Ansvarig utgivare: Bo Nylund, 018-50 37 82, 070-680 58 29

Kontaktperson för Agni är sekreterare Puck Bjelke Hoffman, telefon 018-51 68 20. Välkommen att höra av dig!